

פתרון השאלות על התקופה הרומית-ביזנטית, ארכאולוגיה קלסית ויהודית

אלה תשובות שאני מציעה. אם מצאתם טעות – אשמח אם [תכתבו אלי](#) ואתקן.

170 השאלות הראשונות הועתקו מתוך מבחני רישוי של קורס מורי דרך
מהשנים 2000-2017

היסטוריה של התקופה הרומית המאוחרת

1. שרידי שני שערים מונומנטליים מהתקופה הרומית המאוחרת נתגלו ב:
(א) **ירושלים ובית שאן**
(ב) טבריה ואשקלון
(ג) תל דן וצפת
(ד) מצדה וירושלים
2. הקשת המכונה "אקה הומו" הוקמה בימי:
(א) פונטיוס פילאטוס
(ב) **הדריאנוס**
(ג) קונסטאנטינוס
(ד) יוסטיניאנוס
3. רבן יוחנן בן זכאי:
(א) שיקם את כלכלת יהודה אשר נפגעה בימיו של אגריפס הראשון
(ב) בנה בתי מדרש להוראת המשנה והתלמוד
(ג) **הביא לשיקום חיי הרוח של האומה בהעדר מקדש**
(ד) כתב ביבנה את מסכת סנהדרין המופיעה בתלמוד הירושלמי
4. היכן היה המרכז העיקרי של החכמים מיד לאחר החורבן:
(א) ציפורי
(ב) לוד
(ג) **יבנה**
(ד) טבריה
5. על פי המסורת קבר הרשב"י (רבי שמעון בר יוחאי) נמצא ב:
(א) עמוקה
(ב) צפת
(ג) בית שערים
(ד) **מירון**

6. הקשת המזרחית מתחת לשער שכם העות'מאני מתוארכת לימי:
(א) הדריאנוס
(ב) טיטוס
(ג) אגריפס הראשון
(ד) הורדוס
7. דיוספוליס הוא שמה הרומי של:
(א) בית גוברין
(ב) לוד
(ג) אמאוס
(ד) בניאס
8. העיר סקיתופוליס הוא שמה של:
(א) בית שאן
(ב) בית גוברין
(ג) קיסריה
(ד) לוד
9. קיסריה היתה בירת יהודה בתקופה ה:
(א) רומית - ביזנטית
(ב) חשמונאית
(ג) הרודיאנית
(ד) פרסית
10. לאחר חורבן בית שני עבר מרכז החכמים מירושלים ל:
(א) ציפורי
(ב) בית שערים
(ג) יבנה
(ד) טבריה
11. השם איליה קפיטולינה ניתן לירושלים על ידי:
(א) קונסטנטינוס
(ב) אדריאנוס
(ג) פונטיוס פילטוס
(ד) גוטפריד מבוין
12. הקיסר הרומי שביקר בארץ ישראל הוא:
(א) קומודוס
(ב) יוסטיניאנוס
(ג) אדריאנוס
(ד) קלאודיוס

13. קו הלימס הוקם בימיו של:
 (א) הדריאנוס
 (ב) הורדוס
 (ג) טריאנוס
 (ד) **דיוקליטיאנוס**
14. בית יוצר של הלגיון העשירי "פרטנזיס" נחשף ב:
 (א) פינה הצפונית מערבית של הר הבית
 (ב) מגדל דוד
 (ג) **מתחת למרכז הקונגרסים בבנייני האומה**
 (ד) אבו גוש
15. לוד נקראה בתקופה הרומית:
 (א) סקיתופוליס
 (ב) **דיוספוליס**
 (ג) דקפוליס
 (ד) אלאותרופוליס
16. פתולומאיס הוא שמה של:
 (א) עזה
 (ב) בית גוברין
 (ג) **עכו**
 (ד) לוד
17. איזה כנסייה לא נבנתה ביוזמת הלנה בארץ ישראל:
 (א) כנסיית הקבר
 (ב) כנסיית האלאונה
 (ג) כנסיית הביקור
 (ד) **כנסיית הבשורה בנצרת**
18. הגולגותא (קלבריה) מזוהה במסורת הנוצרית ב:
 (א) **אתר הצליבה של ישו**
 (ב) אתר הקבורה של ישו
 (ג) תחנה ה-9 ב"דרך היסורים"
 (ד) אף תשובה אינה נכונה
19. דיוניסוס הוא האל הפטרון של:
 (א) ניאפוליס (שכם)
 (ב) היפוס (סוסיטא)
 (ג) אלוטרופוליס (בית גוברין)
 (ד) **סקיתופוליס (בית שאן)**

20. מי מהאנשים הבאים אינו קשור לקיסריה?
 (א) הורדוס
 (ב) ג'זר פחה
 (ג) **אונופריוס**
 (ד) אוסביוס
21. אחד השמות ההיסטוריים של בית שאן:
 (א) ניאפוליס
 (ב) **סקיתופוליס**
 (ג) אלותרופוליס
 (ד) פטולמאס
22. קיימת סברה שכנסיית הקבר נבנתה במקום בו עמד לפניו מקדש ל:
 (א) ארתמיס
 (ב) **אפרודיטה**
 (ג) אשתורת
 (ד) חתחור
23. "תן לי יבנה וחכמיה" נאמר על ידי:
 (א) הלל הזקן
 (ב) רבן גמליאל דיבנה
 (ג) **רבן יוחנן בן זכאי**
 (ד) יוסף בן מתיתיהו
24. ריכוז של אבני מיל מן התקופה הרומית ניתן לראות ב:
 (א) מעלה העקרבים
 (ב) שער יפו
 (ג) **גבעת ישעיהו**
 (ד) אפולוניה
25. הקדומה ביותר מבין הדמויות הבאות:
 (א) **רבי יוחנן בן זכאי**
 (ב) הגאון רבי אליהו (הגר"א)
 (ג) מורנו הגדול רבי ליווא (מהר"ל)
 (ד) רבי יהודה הנשיא

מרד בר-כוכבא

26. רבי עקיבא נמנה עם:
 (א) המתונים שהתנגדו למרד בר כוכבא
 (ב) אחרוני השושלת הסיקרית בגליל
 (ג) עורכי התלמוד הירושלמי
 (ד) **עשרת הרוגי מלכות**

27. שלב הלחימה העיקרי במרד בר כוכבא היה ב:
 (א) גליל
 (ב) ירושלים
 (ג) **יהודה**
 (ד) מישור החוף
28. השלב האחרון של מרד בר כוכבא היה ב-
 (א) שפלת יהודה
 (ב) ביתר
 (ג) ירושלים
 (ד) **מדבר יהודה**
29. לדעת חוקרים רבים אחד הגורמים למרד בר-כוכבא היה:
 (א) המרד הגדול
 (ב) הגליית רבי עקיבא
 (ג) **הקמת איליה קפיטולינה**
 (ד) העברת הליגיון העשירי מירושלים דרומה
30. בתשעה באב על פי המסורת:
 (א) חרב בית המקדש הראשון
 (ב) חרב בית המקדש השני
 (ג) חרבה ביתר ונסתיים בכישלון מרד בר כוכבא
 (ד) **כל התשובות נכונות**
31. העיר ביתר במאה ה-2 לספירה היתה:
 (א) המקום בו התגלה קבר הורדוס
 (ב) המקום בו התחילה אמת המים התחתונה לירושלים
 (ג) מקום הוצאתו להורג של רבי עקיבא
 (ד) **במרכז של מרד**
32. רבי עקיבא היה מחשובי התומכים ב:
 (א) רבן גמליאל דיבנה
 (ב) **שמעון בר כוכבא**
 (ג) רבי יוחנן בר נפחא
 (ד) רבי יהודה הנשיא
33. חורבת מדרס – אתר הנמצא ב:
 (א) **שפלת יהודה**
 (ב) הרי יהודה
 (ג) מדבר יהודה
 (ד) צפון הנגב

34. מרד בר כוכבא:
 (א) התחיל בעיקר בגליל
 (ב) התחיל כנראה, בשפלת יהודה, והסתיים במדבר יהודה (באזור ים המלח)
 (ג) החל עם עזיבת ספטימיוס סוורס את הארץ, בשנת 130 לספירה
 (ד) החל עם כיבוש ירושלים על ידי בר כוכבא
35. תקופת ההתאוששות לאחר מרד בר כוכבא מכונה:
 (א) "דור יבנה"
 (ב) "דור אושא"
 (ג) תקופת הזוגות
 (ד) תקופת התנאים
36. "מערת האיגרות" נמצאת בנחל:
 (א) חבר
 (ב) צאלים
 (ג) דוד
 (א) משמר
37. לפניך רשימה של דמויות מפתח בעולם היהודי. כרונולוגית, הראשון מביניהם היה:
 (א) רבי יהודה הנשיא
 (ב) רבי בנימין מטודלה
 (ג) רבי עקיבא
 (ד) רבי יוסף קארו
38. רבי עקיבא קשור ל:
 (א) פולמוס וארוס
 (ב) פולמוס קיטוס
 (ג) מרד בר כוכבא
 (ד) המרד הגדול

תקופת המשנה והתלמוד

39. ידידו הקרוב של רבי יהודה נשיא היה:
 (א) קרקלה [בן סוורוס, קיסר בין השנים 217-212 לספירה]
 (ב) קליגולה
 (ג) טיבריוס
 (ד) מרקוס אורליוס [קיסר בין השנים 180-161 לספירה]

40. מקובל שבבית שערים נקבר:
 (א) רבן יוחנן בן זכאי
 (ב) רבי משה חיים לוצאטו
 (ג) רבי שמעון בר יוחאי
 (ד) **רבי יהודה הנשיא**
41. התלמוד הירושלמי נחתם ב-
 (א) צפת
 (ב) ציפורי
 (ג) ירושלים
 (ד) **טבריה**
42. "המשנה" נחתמה ב:
 (א) טבריה
 (ב) **ציפורי** [בהיסטוריוגרפיה היהודית, למרות שכנראה נחתמה בבית
 שערים]
 (ג) אושא
 (ד) בית שערים
43. המשנה היא:
 (א) **איסוף אמירות חכמים שלוקטו על ידי רבי יהודה הנשיא בשנת 200
 לספירה בקירוב**
 (ב) אוסף אמירות חכמים שלוקטו על ידי יוסף קארו במאה ה-16
 (ג) לקט פסיקות הלכתיות מימי הביניים
 (ד) הספר האחרון של התנ"ך
44. המנהיג שפטר את היהודים בערים המעורבות מן "המצוות התלויות
 בארץ" הוא:
 (א) **רבי יהודה הנשיא**
 (ב) רבי עקיבא
 (ג) רבן גמליאל ביבנה
 (ד) רבי יוחנן בן זכאי
45. "כתובת רחוב" עוסקת בתחום:
 (א) גבולות הארץ בתקופה הפרסית
 (ב) **גבולות הארץ בהקשר למצוות התלויות בארץ**
 (ג) גבולות הארץ בימי הורדוס אנטיפס
 (ד) גבולות הארץ בתקופה האיובית
46. מצוות התלויות בארץ:
 (א) **מעשר ושמיטה**
 (ב) הנחת תפילין
 (ג) פידיון הבן
 (ד) צום גדליה

47. חתימת המשנה נעשתה על ידי:
 (א) רבי יהודה הלוי
 (ב) רבן גמליאל
 (ג) **רבי יהודה הנשיא**
 (ד) רבן יוחנן בן זכרי
48. השם חיפה הופיע לראשונה בימי:
 (א) המקרא
 (ב) הבית השני
 (ג) הביניים
 (ד) **המשנה והתלמוד**
49. מקום מושב הסנהדרין היה בין השאר ב:
 (א) יבנה, לוד, שפרעם
 (ב) **יבנה, שפרעם, ציפורי**
 (ג) אושא, טבריה, כפר חיטין
 (ד) בית שמש, קרית יערים, ירושלים
50. רבי יהודה הנשיא נקבר ב:
 (א) אושא
 (ב) ציפורי
 (ג) **בית שערים**
 (ד) גוש חלב
51. זמ"ן נק"ט הם ראשי תיבות של:
 (א) המועדים המיוחדים לשש תפילות ביום
 (ב) שש מסכתות בתלמוד הבבלי
 (ג) התקנות הנלוות לשנת השמיטה
 (ד) **ששה סדרי משנה**
52. כתובת רחוב עוסקת בסוגיית:
 (א) **גבולות ארץ ישראל לעניין המצוות התלויות בארץ**
 (ב) 24 משמרות הכהונה
 (ג) גבולות בין יהודים לשומרונים
 (ד) דיני טהרה בבית כנסת
53. מצוות התלויות בארץ:
 (א) **תרומות ומעשרות**
 (ב) הנחת תפילין
 (ג) קידוש
 (ד) אכילת פירות יבשים בט"ו בשבט

54. התלמוד הירושלמי נערך ונחתם ב:

- (א) ירושלים
- (ב) בית שערים
- (ג) ציפורי
- (ד) **טבריה**

55. על "ברייתא דתחומין" ניתן ללמוד, בין היתר, מרצפת הפסיפס שנמצאת

- ב:
- (א) הארמון הצפוני במצדה
- (ב) חורבת בית מדרס
- (ג) נערן
- (ד) **רחוב**

56. אתר תיירות המשחזר כפר תלמודי ניתן לראות ב:

- (א) תל דן
- (ב) נאות קדומים
- (ג) עין יעל
- (ד) **קצרין**

57. קברן של שתי נשים בשם אטיו נמצא ב:

- (א) מנזר בית ג'מאל
- (ב) בית הקברות הפרוטסטנטי בהר ציון
- (ג) קברי המלכים
- (ד) **בית שערים**

58. אתרים שבהם שכנה הסנהדרין:

- (א) יוקנעם ואושא
- (ב) סוסיתא ובית שערים
- (ג) שפרעם וצפת
- (ד) **אושא וטבריה**

59. ספרי יסוד ביהדות מן התקופה הרומית והביזנטית הם:

- (ה) תורה ומדרשים
- (ו) הכוזרי ומורה נבוכים
- (ז) משנה, תורה ושולחן ערוך
- (ח) **משנה ותלמוד**

הנבטים

60. שם אלוהות נבטית:

- (א) בעל
- (ב) **דושרא**
- (ג) חתחור
- (ד) אנליל

61. שבטה הוקמה לראשונה על ידי:
(א) גויי הים
(ב) שלמה המלך
(ג) לובה אליאב
(ד) **הנבטים**
62. דרך הבשמים בארץ ישראל עברה בין:
(א) **מואה לעזה**
(ב) עין צין לממשית
(ג) מרשה לעזה
(ד) עבדת לעין עברונה
63. ערים נבטיות בנגב:
(א) שבטה, קציעות, ניצנה ועבדת
(ב) חצבה, עבדת, ממשית וניצנה
(ג) **שבטה, ניצנה, עבדת וממשית**
(ד) ניצנה, עבדת, ח'אן נקרות ושבטה
64. האתר הנבטי המזרחי מבין האתרים הבאים:
(א) ממשית
(ב) **מואה**
(ג) עבדת
(ד) שבטה
65. איזה מהבאים יוצא דופן?
(א) ניצנה
(ב) חלוצה
(ג) **עזוז** [ישוב מהעת החדשה, האחרים הם ישובים נבטים]
(ד) שבטה
66. האל הראשי של הנבטים הוא:
(א) קוס
(ב) בעל שמון
(ג) **דושרא**
(ד) עבדת השני
67. צאצאי הנבטים גרו בארץ עד התקופה ה:
(א) רומית
(ב) ביזאנטית
(ג) **מוסלמית קדומה**
(ד) צלבנית

68. ערי הנגב הגיעו לשיא פריחתן בתקופה ה:

- (א) הלניסטית
- (ב) **ביזנטית**
- (ג) צלבנית
- (ד) ממלוכית

69. שם של אל נבטי:

- (א) אשרה
- (ב) **דושרא**
- (ג) יופיטר
- (ד) מיתרס

התקופה הביזנטית

70. שריד מחומת אאודוקיה ניתן לראות היום ב:

- (א) סמוך למערת צדקיהו
- (ב) קרדו ברובע היהודי
- (ג) **אזור העופל**
- (ד) מתחם המצודה

71. בירת מחוז פלסטינה סקונדה בתקופה הביזנטית היתה:

- (א) ציפורי
- (ב) **בית שאן**
- (ג) גדרה
- (ד) טבריה

72. בתקופה הביזנטית נבנתה בירושלים חומה על ידי:

- (א) מליסנדה
- (ב) הלנה
- (ג) תיאודורה
- (ד) **אאודוקיה**

73. מפת מידבא מתארת את ארץ ישראל במאה ה:

- (א) שלישית
- (ב) רביעית
- (ג) חמישית
- (ד) **שישית**

74. קונסטנטינוס:

- (א) בנה כנסייה מפוארת על הר הבית
- (ב) **בנה כנסייה בגבעת הגולגותא**
- (ג) מצא את שרידי הצלב הקדוש על הר הזיתים
- (ד) בא לבקר עם הלנה בכנסיית הקבר הקדוש בשנת 324

75. כנסיית הניאה:

- (א) **נבנתה בימיו של יוסטיניאנוס**
- (ב) הוקמה כמאה שנה אחרי השלמת הקארדו
- (ג) בנייתה החלה על ידי אדריאנוס והושלמה על ידי קונסטניוס
- (ד) נבנתה על ידי אאודוקיה על הר ציון

76. מפת מידבא מתארת:

- (א) רק את ירושלים בסוף התקופה הביזנטית
- (ב) חלקים מארץ ישראל במאה ה-4 לספירה
- (ג) **את ארץ ישראל והאזורים הסמוכים לה**
- (ד) רק אתרים המופיעים בברית החדשה

77. יוסטיניאנוס בנה את:

- (א) כנסיית הגואל
- (ב) כנסיית אלאונה
- (ג) כנסיית אלוני ממרא
- (ד) **כנסיית הניאה**

78. מקובל שארבעת הכנסיות הראשונות שנבנו בימי קונסטנטינוס והלנה

הן:

- (א) העלייה השמיימה, הלחם והדגים, כנסית הקבר, כנסית המולד
- (ב) כנסית הבשורה, גת שמנים, ניאה, הגיה ציון
- (ג) **כנסית הקבר, כנסית אלאונה, כנסיית המולד, כנסית אברהם באלוני ממרא**
- (ד) כנסיית הקבר, סנט פטרוס אין גליקנטו, דומינוס פלביט

79. מפת מידבא היא:

- (א) מפת פסיפס מן התקופה הממלוכית
- (ב) **מפה המתארת את ארץ ישראל ואזורה בשלהי התקופה הביזאנטית**
- (ג) מפה המתארת את ארץ ישראל בשנת 1799
- (ד) מפת ארץ ישראל ששורטטה בימי הביניים על ידי החוקר היהודי הנודע יהודה מידבא

80. קיסרית מהתקופה הביזנטית הקשורה לבנייה בירושלים:

- (א) **אודוקיה**
- (ב) ברקציה
- (ג) מליסנדה
- (ד) רוקסלנה

81. שם המפה המתארת את מערך הדרכים באימפריה הרומית:

- (א) מפת ז'קוטן
- (ב) מפת מידבא
- (ג) **מפת פויטינגר**
- (ד) מפת אדריאנוס

82. העיר שהייתה מרכז יהודי חשוב בסוף התקופה הביזנטית:
(א) צפת
(ב) יבנה
(ג) ירושלים
(ד) **טבריה**
83. עצמותיו של סטפן הקדוש התגלו ב:
(א) דיר ראפת.
(ב) הר ציון
(ג) **בית ג'ימאל**
(ד) אבו גוש
84. החומה שנבנתה בתקופה הביזנטית על הר ציון הוקמה על ידי:
(א) יוסטיניאנוס
(ב) מליסנדה
(ג) **אאודוקיה**
(ד) יוליאנוס הכופר
85. כנסיית הניאה נבנתה בימיו של:
(א) הלנה
(ב) **יוסטיניאנוס**
(ג) קונסטנטינוס
(ד) אבדוקיה
86. בדרום ירושלים הביזנטית נמצאו שרידי:
(א) שער ניצחון
(ב) כנסיית סטפנוס
(ג) כנסיית אלאונה
(ד) **הגיה ציון**
87. מפת מידבא היא מפת פסיפס המשקפת את:
(א) כיבושי נפוליאון בארץ ישראל
(ב) ארץ ישראל בתקופה האומאית
(ג) **ארץ ישראל בתקופה הביזנטית**
(ד) ארץ ישראל בתקופה הצלבנית
88. האונומסטיקון נכתב ב:
(א) ירושלים
(ב) סבסטיה
(ג) פניאס
(ד) **קיסריה**

89. מנזר בית ג'מאל קשור בדמותם של:
 (א) סטפאנוס ורבן גמליאל
 (ב) פטרוס ופרנציסקוס
 (ג) פאולוס ואלישע בן אבויה
 (ד) יוחנן המטביל ויוחנן בן זבדי
90. בזמן כיבושה של ארץ ישראל על ידי המוסלמים, בירת הארץ היתה:
 (א) רמלה
 (ב) ירושלים
 (ג) קיסריה
 (ד) יפו
91. כשכבשו המוסלמים את ירושלים במאה ה-7 הם מצאו על הר הבית:
 (א) מקדש אלילי
 (ב) כנסיה ביזאנטית מפוארת
 (ג) ערימת אשפה ותל חורבות
 (ד) מנזר נטוש
92. שרידים ל"חומת אאודוקיה" בירושלים ניתן לראות:
 (א) בכתף הינום
 (ב) בעופל
 (ג) ע"י בריכת ממילא
 (ד) בהר הזיתים
93. הקיסרית תאודורה קשורה בקיסר:
 (א) יוסטיניאנוס
 (ב) הדריאנוס
 (ג) תאודוסיוס
 (ד) אוגוסטוס
94. רוב החורבות בכרמל משוייכות לתקופה ה:
 (א) הרודיאנית
 (ב) ביזאנטית
 (ג) אומאית
 (ד) צלבנית

ארכאולוגיה קלאסית

95. סטוקו הוא:
 (א) טיח מכור
 (ב) עיטורים בצבע על טיח יבש
 (ג) עיטורים בצבע על טיח לח
 (ד) גילוף באבן

96. מטופות וטריגליפים אופייניים לסגנון ה:
(א) הרומנסקי
(ב) יוני
(ג) קורינתי
(ד) **דורי**
97. בית מרחץ רומי נמצא ב:
(א) תל באר שבע
(ב) ראש זוהר
(ג) בורות לוץ
(ד) **עבדת**
98. שרידי תיאטרון יוני בארץ ישראל נמצא ב:
(א) מרשה
(ב) ציפורי
(ג) טבריה
(ד) **אף תשובה לא נכונה**
99. קטפולטה היא:
(א) איל ניגוח
(ב) מתקן להשלכת אבנים [תשובה נכונה בשפה האנגלית]
(ג) **מתקן לירי חיצו ברזל** [תשובה נכונה בשפות עברית ואנגלית]
(ד) מתקן לשפיכת שמן רותח
100. "טמוס" הוא:
(א) האגף התת קרקעי בכנסייה
(ב) **מתחם מקודש**
(ג) חתך הזרימה של המים באמות
(ד) כלי לאחסון שמן בבתי מרחץ
101. טכניקת הפרסקו היא:
(א) פיסול בתבנית
(ב) כיור גבס על קירות
(ג) **ציור אומנותי על טיח לח**
(ד) בניה בדגם הדומה לשידרת עצם הדג
102. יכולת הבניה המונומנטלית בתקופה הרומית היא תוצאה של שימוש ב:
(א) בסיס רחב ומוצק
(ב) **קשתות וקמרונות**
(ג) בנית יסודות לעומק
(ד) בנית גזית

103. היכן לא נמצא בארץ תיאטרון:

- (א) ציפורי
- (ב) שוני
- (ג) **בית גוברין**
- (ד) בית שאן

104. היפוקאוסט הוא:

- (א) חדר תפילה תת קרקעי בכנסיות
- (ב) החצר שבקדמת בית המרחץ
- (ג) המדרגות המובילות לחדר הצוננים (הפריג'ידריום)
- (ד) **חלל מתחת לרצפת הקלדריום דרכו הוזרם אוויר חם**

105. שרידי הסכר הרומי שהתגלו בנחל תנינים קשורים ל:

- (א) ייבוש ביצות כבארה
- (ב) מפעל המים בעתלית הקדומה
- (ג) אספקת מים לדור הקדומה
- (ד) **מפעלי המים בקיסריה**

106. היפודרום פירושו:

- (א) קיצור לשם היפודמוס, ממציא דגם העיר היוונית המתוכננת
- (ב) היסטוריון יווני בן המאה ה-5 לפנה"ס, מגדולי ההיסטוריונים בימי קדם
- (ג) **מושג יווני המציין מרוצי סוסים או מרכבות**
- (ד) סוג של מבנה רומי הקשור לבית המרחץ, לאגף החם

107. מקור המים של האמה הנמוכה לקיסריה הוא:

- (א) **מפגש נחל תנינים עם נחל עדה**
- (ב) מעיינות שוני
- (ג) עין צור
- (ד) המעיינות באזור פארק אלונה

108. מחיצת ההפרדה בהיפודרום נקראת:

- (א) קרקרס
- (ב) פרסקו
- (ג) **ספינה**
- (ד) וומיטוריום

109. אחד ממקורות המים לקיסריה בתקופה הרומית-ביזנטית היה:

- (א) נחל אלכסנדר
- (ב) נחל פולג
- (ג) נחל איילון
- (ד) **נחל תנינים**

110. חמת גדר התפרסמה בתקופות קדומות:
 (א) כאחת הערים שבוצרו וגודרו על ידי יוסף בן מתתיהו
 (ב) מעריהם הראשיות של הגדריים
 (ג) **כאתר מרחצאות מרפא**
 (ד) ביינותיה המשובחים
111. אתר שבו נערכו חגיגות המיומס:
 (א) מצדה
 (ב) הר גריזים
 (ג) **שוני**
 (ד) סבסטיה
112. בחפירות הארכיאולוגיות שנערכו בשנים האחרונות מול רחבת התפילה בכותל המערבי, נחשפו בין היתר שרידים מ:
 (א) הקרדו ההרודיאני
 (ב) **הקרדו הרומי**
 (ג) הדקומנוס הרומי
 (ד) וילה רומית
113. היפוקאוסט הוא:
 (א) שמו של אל הרפואה היווני
 (ב) משטח הריצה באיצטדיונים
 (ג) חדר הפושרים בבית המרחץ
 (ד) **חימום תת רצפתי בבית מרחץ**
114. סטוקו הוא:
 (א) ציור בצבע על גבי טיח לח
 (ב) **טיח מכוייר**
 (ג) ציור בצבע על גבי טיח יבש
 (ד) תשליב אבנים צבעוניות
115. לטרינה מפוארת (בית שימוש) מהתקופה הביזנטית נמצאה ב:
 (א) עיר דוד
 (ב) עכו
 (ג) **בית שאן**
 (ד) ארמון הישאים (חורבת אל מפג'אר)
116. המושג "אגורה", משמעותו:
 (א) שוק לכותנה וצמר בימי הביניים
 (ב) משטח עגול למחצה בתיאטרון הרומי
 (ג) מטבע שהיה בשימוש בתקופה החשמונאית
 (ד) **כיכר השוק בפוליס היוונית**

117. אמת המים הנמוכה לקיסריה מתחילה:
 (א) מפגש נחל תנינים ונחל עדה
 (ב) מעיינות שוני
 (ג) נחל חדרה
 (ד) אזור פארק אלונה
118. תכנון ערים בתקופה ההלניסטית מאופיין ב-
 (א) קארדו ודקומאנוס
 (ב) רחובות בצורת מעגל המקיפים כיכר מרכזית
 (ג) רשת היפודמית (גריד)
 (ד) שער ניצחון בתחילתו ובסופו של כל רחוב
119. פסיפס "חג הנילוס" התגלה בחפירות הארכאולוגיות ב:
 (א) בית שאן
 (ב) טבריה
 (ג) ציפורי
 (ד) ארמון הישאים
120. ארכיטרב הוא:
 (א) הקורה שמעל העמודים
 (ב) גמלון בחזית מקדש
 (ג) החדר שבו מוצב פסל האל
 (ד) החלק העליון של אמת המים
121. אמפיתיאטרון נתגלה ב:
 (א) קיסריה
 (ב) ירושלים
 (ג) ציפורי
 (ד) בית שערים
122. "וולוטות" נמצאות ב:
 (א) כותרת מרפק
 (ב) כותרת קורינתית
 (ג) כותרת דורית
 (ד) כותרת יונית
123. היפודרום שהפך לאמפיתיאטרון התגלה ב:
 (א) בית גוברין
 (ב) קיסריה
 (ג) ירושלים
 (ד) מצדה

124. פילאסטר הוא:

- (א) אומנה דבוקה
- (ב) עמוד חופשי
- (ג) עיטור בטיח
- (ד) ציור על טיח יבש

מבנה כנסייה נוצרית

125. "נרתקס" הוא:

- (א) מסדרון רוחבי צר לפני האפסיס
- (ב) חצר הכניסה לכנסייה
- (ג) מסדרון רוחבי בכנסייה, הנמצא בין האטריום לאולם התווך
- (ד) אולם התווך שבין הסיטראות

126. רליקווריום הוא:

- (א) מתקן טבילה הנמצא בקריפטה
- (ב) חצר הכניסה לכנסייה
- (ג) מתקן לאחסון שרידים קדושים
- (ד) חדר מלבושי הכמורה

127. פרותזיס:

- (א) החצר החיצונית במבוא לכנסייה
- (ב) החדר בו מאחסנים את הלחם והיין למיסה
- (ג) חדר ההלבשה של הכמרים
- (ד) חדר תת קרקעי מתחת לאפסיס

128. אפסיס בכנסייה הוא:

- (א) דוכן דרשה
- (ב) גומחה חצי עגולה שבחזיתה נמצא המזבח
- (ג) חדר הלבשה לכמרים
- (ד) מקום קבורה

129. איקונוסטזיס:

- (א) כתב מחילה מטעם הכנסייה הקתולית
- (ב) טקס מינוי והכתרה לכמרים בכירים
- (ג) יום קומו של ישו מקברו – שלושה ימים לאחר צליבתו
- (ד) קיר המבדיל בין התחום המקודש בכנסייה אורתודוקסית לבין מושבי הקהל

130. שרידי כנסיות ביזנטיות מתומנות נמצאים ב:

- (א) הר האושר, ציפורי
- (ב) קיסריה, הר גריזים
- (ג) דרום ירושלים (קתיסמה), השומרונים הטוב
- (ד) עבדת, ממשית

131. "דומוס אקלסיה" ניתן לראות היום ב:

- (א) כורסי
- (ב) דומוס גלילאי
- (ג) דומינוס פלוויט
- (ד) **כפר נחום**

132. כנסיה ביזנטית מתומנת ניתן למצוא ב:

- (א) **הר גריזים**
- (ב) יפו
- (ג) ארסוף
- (ד) הר "האשרי" (הר האושר)

133. מזבח בצורת סירה נמצא ב:

- (א) כורסי
- (ב) סוסיתא
- (ג) **מגדלא**
- (ד) גינוסר

134. כנסיה מתומנת מן התקופה הביזנטית נמצאת ב:

- (א) אבו ע'וש
- (ב) כורזים
- (ג) הר האושר (הר האשרי)
- (ד) **קיסריה**

135. כנסיה מתומנת ניתן לראות ב:

- (א) ממשית
- (ב) כורסי
- (ג) טבחה
- (ד) **קיסריה**

ארכאולוגיה יהודית

136. מקובל במחקר שבתי כנסת מימי הבית השני התגלו ב:

- (א) **הרודיון ומצדה**
- (ב) גמלא ואום אל-קנאטיר
- (ג) מגדל וסוסיתא
- (ד) יריחו וסוסיא

137. "אום אל קנאטיר" נמצא באזור:

- (א) מורדות החרמון
- (ב) **דרום רמת הגולן**
- (ג) הארבל
- (ד) בית שאן

138. היכן נתגלו שרידי בית כנסת מתקופת המשנה והתלמוד?
 (א) תל ירוחם
 (ב) בית שמש
 (ג) **ארבל**
 (ד) צפת
139. גלגל מזלות מופיע בפסיפס ב:
 (א) גמלא
 (ב) **חמת טבריה**
 (ג) בית ג'ימל
 (ד) בית הכנסת במעון
140. מקוה טהרה שצמוד אליו "אוצר" מאפשר להכשיר את המים ע"י:
 (א) **השקה**
 (ב) שטיפה חוזרת שלוש פעמים
 (ג) הוספת מלחים
 (ד) שש צינורות מיוחדים ומותאמים
141. מושב אבן המכונה "קתדרא דמשה" ועליו כתובת המשבחת את התורם התגלתה ב-
 (א) קצרין
 (ב) מירון
 (ג) **כורזין**
 (ד) ציפורי
142. בבית שערים התגלה ריכוז גדול במיוחד של:
 (א) גלוסקמאות
 (ב) **סרקופגים**
 (ג) אנתרופואידים
 (ד) צלמיות
143. גלגל המזלות מופיע על רצפת בית הכנסת ב-
 (א) **בית אלפא**
 (ב) עין גדי
 (ג) בית שאן
 (ד) כל התשובות נכונות
144. מקווה משמש לצרכי:
 (א) **טהרה**
 (ב) ניקיון
 (ג) עינוגי הגוף
 (ד) מרפא

145. בית הכנסת בעין גדי הוא מ:
 (א) ראשית בית שני
 (ב) התקופה הביזנטית
 (ג) התקופה הרומית המוקדמת
 (ד) בית ראשון
146. בפסיפס בבית הכנסת בעין גדי נמצא:
 (א) גלגל המזלות
 (ב) שופר ומחנה
 (ג) שבעת המינים
 (ד) עשרה דורות מאדם ועד אברהם
147. באחד מן האתרים הבאים התגלו שרידים של בית כנסת מהתקופה הביזנטית:
 (א) בניאס
 (ב) קלעת נמרוד
 (ג) "אום אל קנטיר"
 (ד) גמלא
148. עיטורי פסיפס הכוללים גלגל מזלות נמצאו:
 (א) בחלק מבתי הכנסת הקדומים מהתקופה הביזנטית
 (ב) בכל בתי הכנסת מימי בית שני
 (ג) רק בבתי הכנסת בגליל
 (ד) רק בבתי הכנסת בדרום הר חברון
149. בחמת טבריה התגלה:
 (א) בית קברות יהודי מתקופת התלמוד
 (ב) קברו של רבי עקיבא
 (ג) כתובת רחוב – ברייתא דתחומין
 (ד) פסיפס בית כנסת עם גלגל מזלות
150. בית כנסת מימי הבית השני בגולן התגלה ב:
 (א) גמלא
 (ב) קצרין
 (ג) כנף
 (ד) אום אל קאנטיר
151. גלוסקמאות ניתן לראות כיום ב:
 (א) חצר דומינוס פלביט
 (ב) יד אבשלום
 (ג) כתף הינום
 (ד) חורבת רבי יהודה הנשיא

152. טיפוס מבנה שהתגלה בקיסריה:
 (א) בית כנסת
 (ב) כנסייה
 (ג) היפודרום
 (ד) **כל התשובות נכונות**
153. מקובל במדע שאתר "קברי המלכים" בירושלים שייך ל:
 (א) בני משפחת הורדוס
 (ב) אגריפס ובני משפחתו
 (ג) **הלני מלכת חדייב ובני משפחתה**
 (ד) שושלת החשמונאים
154. בית כנסת קדום שבו התגלו חלקי מגילות שנגנזו נמצא ב:
 (א) גמלא
 (ב) כפר נחום
 (ג) **מצדה**
 (ד) חמת גדר
155. בתי כנסת רוחביים התגלו בעיקר ב:
 (א) גליל מערבי
 (ב) כרמל
 (ג) שומרון
 (ד) **דרום הר חברון**
156. בית הכנסת בכפר נחום, הבנוי אבני גיר, מתוארך לתקופה ה:
 (א) הלניסטית
 (ב) רומית
 (ג) פרסית
 (ד) **ביזנטית**
157. הגלוסקמאות הראשונות בארץ ישראל הופיעו בתקופת בית שני בימי:
 (א) עזרא ונחמיה
 (ב) יוחנן הורקנוס
 (ג) אנטיוכוס הרביעי
 (ד) **הורדוס**
158. אום אל קנאטיר:
 (א) כפר דרוזי נטוש בגולן
 (ב) השם הערבי לבריכת הקשתות ברמלה
 (ג) אמו של קדוש מוסלמי ידוע
 (ד) **אתר בגולן בו התגלו שרידי ישוב יהודי ובית כנסת מפואר**

159. בית כנסת מתקופת בית שני התגלה ב:
 (א) חמת טבריה
 (ב) רחוב
 (ג) בית אלפא
 (ד) **מגדל**
160. על פי כתובת תאודוטוס בית כנסת מימי הבית השני שימש ל:
 (א) קיום טקסים של הקהילה
 (ב) **קריאה בתורה ולימוד מצוות**
 (ג) תפילה בציבור
 (ד) כל התשובות נכונות
161. בית הכנסת הקדום ביותר ברמת הגולן נמצא ב:
 (א) אום אל קנאטיר
 (ב) קצרין
 (ג) כנף
 (ד) **גמלא**
162. עיטור של גלגל מזלות התגלה ב:
 (א) מגדל וציפורי
 (ב) בית אלפא ובית שערים
 (ג) **חמת טבריה ובית אלפא**
 (ד) עין גדי ואום אל קנאטיר
163. גלוסקמאות היו בשימוש בקבורה בארץ ישראל בתקופות:
 (א) בית ראשון ובית שני
 (ב) **הכלקוליתית ובית שני**
 (ג) הברונזה וההלניסטית
 (ד) הבית השני והצלבנית
164. כתובת "אלעזר הקפר" נמצאה ב:
 (א) רמות מנשה
 (ב) רמות נפתלי
 (ג) **רמת הגולן**
 (ד) רמת רחל
165. בית כנסת קדום ובו "קתדרא דמשה":
 (א) ציפורי
 (ב) עין גדי
 (ג) כורזים
 (ד) כפר נחום
 (ה) **תשובות ב + ג נכונות**

166. קבורה בגלוסקמאות מופיעה לראשונה בארץ:

- (א) בתקופה הכלקוליתית
- (ב) בתקופת הבית הראשון
- (ג) בתקופת הבית השני
- (ד) בתקופת המשנה והתלמוד

167. בתי כנסת מהתקופה הביזנטית נמצאו ב:

- (א) מודיעין וציפורי
- (ב) עין גדי ומגדלא
- (ג) בית אלפא וברעם
- (ד) כפר נחום וגמלא

168. קבורה יהודית בכוכים היתה נהוגה:

- (א) בתקופת השופטים
- (ב) בימי שיבת ציון
- (ג) מן התקופה ההלניסטית
- (ד) בתקופת הברזל 2

169. בית כנסת מתקופת המשנה והתלמוד ובו פסיפס המציג דמות המזוהה

- עם שמשון הגיבור, נמצא ב:
- (א) מגדלא
 - (ב) חורבת ורדים (ואדי חמאם)
 - (ג) אום אל-קנאטר
 - (ד) תל אשקלון

170. בתי כנסת עתיקים בבקעת כנרות:

- (א) סוסיתא וסוסיא
- (ב) עין נשוט ודיר עזיז
- (ג) חורבת ורדים ומגדלא
- (ד) גמלא ומגדלא

שאלות נוספות מהרשת:

היסטוריה של התקופה הרומית המאוחרת

171. מי מרד ב"מרד התפוצות"?

- (א) היטורים בשלטון החשמונאי
- (ב) היהודים בקיריניאה וקפריסין כנגד הקיסר טריאנוס
- (ג) היהודים כנגד הדריאנוס
- (ד) הנכרים כנגד היהודים ברחבי האימפריה הרומית

172. איזו החלטה חשובה קיבל הקיסר דיוקלטיאנוס?
 (א) הכרזת הנצרות כדת מדינה
 (ב) **הקמת קו הלימס בדרום הארץ**
 (ג) לחימה ללא פשרות כנגד הצבא היהודי במרד בר כוכבא
 (ד) חזרת האימפריה הביזאנטית לדת אלילית
173. למי הקדיש הדריאנוס את ירושלים?
 (א) **לשלושת האלים הקפיטוליניים – יופיטר, יונו ומינרווה**
 (ב) לאוגוסטוס קיסר
 (ג) לאפרודיטה
 (ד) לעצמו
174. מהו פרוש המילה "יודיאה"?
 (א) תשמישי קדושה יהודיים
 (ב) שמו של קונסול רומי
 (ג) כינוי לתושבי ארץ-ישראל
 (ד) **כינוי לפרובינקיית ארץ-ישראל**
175. מי היא "איליה קפיטולינה"?
 (א) אלת יופי רומית
 (ב) המאהבת של הקיסר אדריאנוס
 (ג) **שמה הרומי של ירושלים**
 (ד) אלת הפריזון והאהבה
176. לאחר כיבושה של מצדה ע"י פלאביוס סילוה נשאר חיל מצב רומי במצדה:
 (א) עד סוף שנת 74 לפנה"ס
 (ב) עד מרד בר כוכבא, 132 לספירה
 (ג) **עד ימי טריאנוס, 106 לספירה**
 (ד) עד ימי דיוקלטיאנוס, 245 לספירה
177. מקדש לאפרודיטה נבנה בירושלים על ידי:
 (א) הלנה אימו של קונסטנטינוס
 (ב) **הדריאנוס**
 (ג) יוסטיניאנוס
 (א) אאודוקיה

מרד בר-כוכבא

178. מתי פרץ מרד בר-כוכבא?
 (א) **במאה ה-2 לספירה**
 (ב) במאה ה-1 לספירה
 (ג) במאה ה-1 לפנה"ס
 (ד) במאה ה-4 לספירה

179. מי הוא המקור העיקרי לתיאור מרד בר כוכבא?
 (א) **דיו קסיוס**
 (ב) יוסף בן מתתיהו
 (ג) אריסטאס
 (ד) המשנה
180. מי היה הקיסר הרומי בתקופת מרד בר כוכבא?
 (א) אוגוסטוס
 (ב) אספסיאנוס
 (ג) **הדריאנוס**
 (ד) טריאנוס
181. איזו כתובת מאפיינת מטבעות יהודיים שהוכנו בתקופת מרד בר כוכבא?
 (א) לגאולת/לחירות ישראל
 (ב) לחירות ירושלים
 (ג) יהד
 (ד) בית המקדש
 (ה) **תשובות א + ב נכונות**

תקופת המשנה והתלמוד

182. איזה תקנות תיקן רבי יהודה הנשיא?
 (א) ברכת "על המינים" בתפילת שמונה עשרה
 (ב) **פטור ממצוות שתלויות בארץ בערים מעורבות**
 (ג) שבירת הכוס בחופה כזכר לחורבן
 (ד) קריאת התורה בימים שני וחמישי
183. באילו מהיישובים הבאים לא השתכנה הסנהדרין?
 (א) שפרעם
 (ב) **עכו**
 (ג) אושה
 (ד) טבריה

הנבטים

184. החקלאות בנגב המבוססת על איסוף מי נגר התפתחה על ידי:
 (א) הורדוס בשלהי המאה הראשונה לסה"נ
 (ב) הנבטים במאה הראשונה והשנייה לסה"נ
 (ג) צאצאי הפלישתים שהתגוררו בנגב
 (ד) **תושבי הנגב במאות 4-8 לספירה**

185. הנבטים:

- (א) הקימו לראשונה שורה של אתרי חנייה
 (ב) הקימו 10 ערים חשובות בנגב
 (ג) הופיעו לראשונה בנגב לאחר הופעת הנצרות בימיו של ישוע
 (ד) התמחו בגידול תבואה בעיקר במאה השנייה לפני הספירה

התקופה הביזנטית

186. למתי מתוארכת מפת מידבא?

- (א) סוף התקופה הביזנטית (אחרי 560 לספירה)
 (ב) תחילת התקופה הביזנטית (מאה רביעית לספירה)
 (ג) תחילת התקופה המוסלמית
 (ד) סוף תקופת בית שני

187. מתי הפכה הנצרות לדת הרשמית באימפריה הרומית?

- (א) מיד לאחר כישלון מרד בר-כוכבא
 (ב) שנים ספורות אחרי מותו של ישוע
 (ג) בזמנו של הקיסר הרומי אדריאנוס
 (ד) בזמנו של הקיסר הרומי קונסטנטינוס

188. איזה אירוע התרחש בארץ בשנת 363 לספירה?

- (א) הכיבוש הפרסי
 (ב) רעידת אדמה
 (ג) הכרזת הנצרות כדת מותרת
 (ד) מרד בר כוכבא

הכיבוש הפרסי הסאסאני

189. באיזו שנה נכנס הצבא הפרסי הסאסאני לארץ-ישראל?

- (א) בשנת 443 לספירה
 (ב) בשנת 543 לספירה
 (ג) בשנת 614 לספירה
 (ד) בשנת 703 לספירה

190. בין מי למי היה שיתוף פעולה בזמן הכיבוש הפרסי הסאסאני?

- (א) ביזנטיון והפרסים
 (ב) הפרסים והמצרים
 (ג) הפרסים והיהודים
 (ד) אף תשובה אינה נכונה

191. לאיזה שינוי הביא בהתחלה השלטון הפרסי הסאסאני?

- (א) לחופש דת
- (ב) לשלטון היהודים בכל שטחי ארץ ישראל
- (ג) לחזרת יהודים רבים לישראל מהגולה
- (ד) כל התשובות נכונות

192. השלטון הפרסי הסאסאני אפשר ליהודים –

- (א) לגרש את הנוצרים מירושלים
- (ב) להקים ממלכה יהודית סביב ירושלים
- (ג) לטבוח בנוצרים בכל ארץ-ישראל
- (ד) תשובות א + ב נכונות

ארכאולוגיה קלאסית

193. היכן ניתן למצוא טפידריום והיפוקאוסט?

- (א) באמפיתיאטרון
- (ב) בבתי מרחץ
- (ג) באמות מים
- (ד) בכנסיות

194. מהי נקרופוליס?

- (א) עיר הנקרוליתים – רובע החוצבים
- (ב) השטח בעיר בו בנויים המקדשים
- (ג) "עיר המתים"
- (ד) עיר המנקרים

195. מהי טכניקת אופוס סקטילה?

- (א) ריצוף משולב של אבן וזכוכית
- (ב) ריצוף בפסיפס
- (ג) פאנל מעוטר במרכז פסיפס
- (ד) ריצוף באמצעות לוחות שיש/אבן מנוסרים

196. גרומא, דיפוטרה וכוּרובטס שמשו לבניית:

- (א) בית מרחץ
- (ב) אמות מים
- (ג) מתווה הרחובות הראשיים
- (ד) התיאטרון

197. טמנוס הוא:

- (א) גשר אמות מים
- (ב) כלי בו אחסנו את השמן לטובת מתרחצי בתי המרחץ
- (ג) המתחם המקודש
- (ד) גמלון מפואר מעל האפריז מהסדר היוני

198. האורנה היא:
- (א) תיבה לאיסוף אפר נפטרים
 - (ב) פתח / מסדרון כניסת המכובדים במבנה התיאטרון הרומי
 - (ג) כלי לניקוי הלטרניה
 - (ד) כלי לחימה בזירת האמפיתיאטרון
199. פריסטיל הוא מושג הקשור ל:
- (א) מבנה התיאטרון
 - (ב) מבנה האמפיתיאטרון
 - (ג) מבנה אדריכלי בעל חצר פתוחה
 - (ד) מבנה ההיפודרום

ארכאולוגיה יהודית

200. גלוסקמא היא:
- (א) ארון קבורה עשוי אבן לקבורה משנית
 - (ב) ארון קבורה עשוי אבן לקבורה ראשונית
 - (ג) גומחה חצובה בדופן מערת קבורה
 - (ד) רחבת התכנסות ליד פורום העיר
201. המקוואות הראשונים הופיעו:
- (א) בשלהי ימי בית ראשון
 - (ב) בתקופה החשמונאית
 - (ג) בימי הורדוס
 - (ד) בתקופה הביזנטית

לסיכום ההרצאה על התקופה הרומית-ביזנטית, ארכאולוגיה קלסית ויהודית

לשאלות על התקופה הבאה – התקופות המוסלמיות-ערביות (הערבית הקדומה, האיובית, הממלוכית, העות'מאנית)

לשאלות ארכאולוגיה נוספות – התקופה הצלבנית וארכיטקטורה של ימי הביניים

לסיכומים ודוחות מקורס מורי דרך